

DANSA PÅ GLAS

Agneta Danielson

DANSA PÅ GLAS

”Den här boken bryr sig inte om tiden, eftersom vara minnen inte bryr sig om tid. Det är inte tiden som lockar fram minnen, utan helt oväntade saker som lukt, en text, en sång, ett okänt ansikte på ett tåg, ett barns gråt...”

Hon ringer mig en eftermiddag, mitt i Covidvintern 2022.

“Hej det är Agneta, jag har en massa pärmar fulla med texter som jag skrivit under årens lopp, kan du hjälpa mig att göra något av dem?”

Agneta Danielsson, skådespelerska, kåsör, levnadskonstnär...och vän. Hon hade tidigare deltagit i ett flertal av mina skrivarkurser och jag var fascinerad av hennes berättarkonst. Samhällsengagemanget, skärpan, fantasin och djupet.

Det är sanna, starka texter hon skriver. Ibland oerhört smärtsamma att läsa, men samtidigt finns värmen och humorn alltid där - som ett blygt leende eller ett förlösande skratt.

Kanske får du i den här boken uppleva speglingar av igenkänning från ditt eget liv, trots att var och en av oss är helt unika varelser.

I denna sköra *dans på glas*, finns glimtar av det magiska och förunderliga i att vara människa...

/ Ewa Wilhelmsson, redaktör

Lassbo Förlag

FÖR BERÄTTELSEN I DIG

9 789198 828788 >

Agneta Danielsson är mest känd som "Marianne" i Carin Mannheimers "Svenska Hjärtan" och som "Alfhild" i TV-serierna "Alfhild och Ortrud" och "Fädda blom-mor", men hade dessförinnan provat ett 40-tal andra yrken. Har synt på Folkteatern och Aftonstjärnan i Göteborg och ett dussintal andra teatrar i Sverige. Lusten att skriva har förstärkts genom egna föreställningar Agneta skrivit och framfört de senaste åren.

DANSA PÅ GLAS

PROLOG	07
SOMMARSKÄRVOR	11
LÅNGT BORTA OCH NÄRA	39
KÅSERIER	85
BARNDOM	125
NOVELLER	176
VÄNTRUM ANDRUM LIVSRUM	220
GRÄNSLAND	278
EPILOG	308

PROLOG

Kära läsare, älskade vänner, bekanta och annat löst folk!

Att vara människa, är en sak som vi alla har gemensamt, även om man ibland tycker om att tänka sig själv som unik, inte lik någon annan. Men det är ju just det som är så mirakulöst; att vi är både unika och så lika.

Vi är här en stund på jorden; vi vill ha mat, arbete, kärlek, fred och frihet.

Vi vill behövas, älska och bli älskade.

Vår tid är kanske bara en sekund i evigheten, men den sekunden är vår.

Vad är förresten en sekund.

Vad är tiden över huvud taget?

Så här skriver Khalil Gibran, en libanesisk filosof och poet:

”Ni vill mäta tiden, den omätliga och gränslösa.

Och ni vill låta timmar och årstider

bestämma er livsföring och er själs inriktning.

Av tiden vill ni göra en flod, på vars strand ni önskar sitta och se den rinna bort

Men det tidlösa inom er är medvetet om livets tidlöshet och vet, att för den innevarande dagen

är gårdagen blott ett minne och morgondagen en dröm.

Men om ni i era tankar måste mäta tiden i årstider,

låt då varje dag innefatta alla de övriga.

Och låt varje dag famna det förflutna med sitt minne
och framtiden med sin längtan”.

Den här boken bryr sig inte om tiden, eftersom våra minnen inte bryr sig om tiden. Det är inte tiden som lockar fram minnen, utan helt oväntade saker som lukt, en text, en sång, ett okänt ansikte på ett tåg, ett barns gråt...

Våra liv och minnen är en samling skärvor, som ibland passar in i helheten, ibland är så vassa att de förblir bortsopade för alltid.

18 år med min man är inte bortsopade, men heller inget allmängods.

Mina ”film-, teater- och TV-år” är inte heller bortsopade, men kräver en helt annan slags bok.

Detta är min inre bok, så välkomna att dansa på glas!

Agneta

AWAFOLKET

Hela tiden hör jag skriken inom mig. Och gråten. Den lilla flickans gråt. Ofta är det den lilla flickan i mig som gråter, men inte idag. En annan flicka är det. En som jag inte känner. Hon vägrar släppa mig och jag kan inte mota bort henne.

Vid frukosten idag, den 19 januari, 2014 ser jag bilden: åtta nakna människor, liksom inlemmade i regnskogens löv, grenar och lianer. Barfota, blommor runt överarmarna, just där så många ”moderna” människor tatuerar kedjemönster eller liknande. Männerna, som är tre till antalet har även blomsterkransar på huvudet, samt en liten blomma/blad över könet, medan de fem pojkarna saknar all utsmyckning. Förmodligen får de vänta tills de initierats till männens värld, men därom vet jag intet. Kan bara gissa.

Av artikeln framgår att de tillhör Awafolket, ett av utrotning hotat ursprungsfolk i Sydamerikas djungler, i detta fall Brasilien. I nästan hela mitt liv har jag hört eller läst om skövlingen av regnskogarna, om hur jordens lungor förminskas, om svedjebränning och avverkning, motsvarande dussintals fotbollsplaner om dagen. Jag har läst om hur man påträffar okända stammar, helt omedvetna om ”det andra livet”, helt oförstående till rovdrift och utrotning. Nakna också mentalt. Männerna på bilden har mycket barn i sina ansikten, lite skygga men förundrade över mötet med ”de andra”.

Bilden är mycket stark trots att den synes harmonisk.

Så läser jag artikeln.

Ett gäng skogsarbetare, utsända för avverkning har stött på motstånd. En liten stam har inte velat lämna sina hyddor, sina hem och man har tvingats till motåtgärder, eftersom rovdriften inte får hindras. En liten åttaårig flicka tas tillfånga, binds fast vid ett träd, varpå man sätter eld på trädet. Det som inte kan ske, inte FÅR ske, sker. Trädet med den fastsurrade flickan tillåts brinna upp. Ännu ett Song My. Några av gärningsmännen skrattar, när andra ur stammen försöker förhindra det som händer. Under skrik och gråt flyr ännu en liten folkspillra. Ordningen är återupprättad och man kan äntligen fortsätta sitt arbete med att förse den moderna världen, dels med majsodling som till större delen går till kycklinguppfödning, dels med vackra träslag, så att de bättre bemedlade ännu en gång kan köpa lite nytt till sina hem och sätta lite färg på vardagen. Mata draken.

Blöthjärtade idealister, rentav bakåtsträvare göra sig icke besvär att protestera för utvecklingen måste ju gå framåt och tyvärr ("Vi är de första att beklaga det skedda. Vi kan tyvärr inte gå in på det enskilda fallet") krävs en del offer på vägen.

Och medan de maktlösa blir allt maktlösare och de styrande allt girigare, så förväntas vi blunda för övergreppen.

Och ändå, skriken ljuder allt högre och den lilla flickan kommer inte att låta oss slippa undan.

SOMMARSKÄRVOR

EN VANLIG NATT

En vanlig natt är det, vad nu vanlig betyder. Vaknar och har drömt om Dag Hammarskjöld. Försöker, men kan inte hålla drömmen kvar, som så ofta med drömmar. Varför glider de alltid undan som tykna tvålar? Retfulla.

Ja du lille Dag, vem var du egentligen? Världens ögon vilade på dig, vaksamma och förhoppningsfulla. Hur var det att vara FN - Jesus? Detta var ju på den tiden, då ännu inget tvivel på FN:s möjligheter att verka, hade tagit form. Ännu hade man förtröstan. Andra världskriget låg några år tillbaka i tiden; Israel hade bildats för att England, USA och vi andra, skulle slippa det dåliga samvetet över att ha blundat oss igenom gaskammarverkligheterna. Afrika, utsuget och tömt, likt en sönderdiad moder, var på väg att kasta ut kolonialismens eftersläntare, fortfarande till priset av apartheids påtvingade orättvisor. Den som vill kan höra mullret, ett dånande av miljoner hover över savannen.

När jag vaknar i drömmen och vet att jag drömmer, men inte kan lösgöra mig, varken tillbaka till djupet eller till total vakenhet, så vaknar hydran. Hon/han/den/det vill svälja mig till oroslandet, ett frustrerat "allt - men - ändå - ingenting - land" och strupen drar ihop sig och bröst-korgens revben blir till konkava ribbor, ett staket som hindrar hjärtats slag och natten är sönderslagen.

Sakta glider jag skonsamt tillbaka till slummerlandets mjuka landskap.

En gång vid Genevesjön, på en terrass med vidunderlig utsikt, tillhörande en dansk-grekisk arvtagare i klädesbranschen, så åt jag mitt livs första, och på ett sätt enda,

jordgubbssorbet. Rund som solen, följsam som nyväckt kärlek och söt som lukten av smultron. Smaken går egentligen inte att beskriva, men minnet stannar i tusen år.

Eller:

Efter många, långa krängande mil i Makedoniens berg, på väg mot Lefkas, lösgör sig en sömnig by ur morgondimman. Fem, sex soleroderade hus, knappt upprättstående, ett dammigt försök till taverna och turistens fråga efter toalett. Följer pekfingret mot ett kombinerat getstall/bostad, marken klädd i sopor, kryddade av redan brännande sol och nyskiten diarré. Vild rosmarin, meterhög, förmår inte dölja lukten. Ändå är lugnet paradiskt.

Eller:

Afton i Afrika. Mjuka, runda kullar, få, men gigantiska trädkronor, mörka mot en orangeröd solnedgång där solen inte längre syns. Silhuetter av djur, smygande såvliga rörelser, på väg in i nattvila. Fåglar som tystnat och doften av hetta, söt och varm och lite kvalmig, vilket gör alla färger lite mjukare. Mättade.

Eller:

Midsommargrönska, skir, dröjande, troligen blank av nyss fallet regn. Blommor, svalt blå eller vita, aldrig brinnande i den svenska sommaren, men rena, nästan krispiga. Kyska.

Oh Gud, varför måste jag välja, när allt är så levande?

DET REGNAR

Det är sommar.

Det är svensk sommar.

Det regnar...

Vi, mina älskade medspelare och jag halkar omkring i Trädgårdsföreningen. Vi repeterar ”Marknadsafton”, ett av Mobergs mest älskade verk: bitterljuvt och skrattnödigt, en moralism med varmt hjärta och busglimt i ögat.

Utomhusscenens hala plankor glänser våta och inbjuder till en och annan ofrivillig piruett. Hoppsan, kamrat!

Ja, du gamle Moberg, Vilhelm... Visst var du lite pessimistisk, men full av ömhet också, för dina små vardagskrassa smålänningar. Små länningar. Undras var det kommer ifrån. Små landmänningar kanske. Eller små människor helt enkelt.

Det är blött och kallt och jag fryser. Känner mig som en liten manning jag också, men tröstar mig med att det säkert växer så det knakar, däruppe i torpet. Andningshållet där allting frodas: potatis, frasig sallad och sockerärtor, spröda och krispiga med en aldeles egen grön sötma. När man äter dem råa, vill säga.

Numera ingår en ny livskamrat i paradispaketet. Och hunden Hulda förstås, en frimodig gatukorsning, som inte har en aning om hur klok och vacker hon är.

Årets mittpunkt, vår ljusaste tid har just passerat och från Ystad till Haparanda har folk försökt ha ihjäl varandra på diverse campingplatser. Detta, trots polisens fromma förhoppning om att kylan måtte svalka de mest eldfångda.

Midsommar kan vara mysigt också – om man slipper sitta på Olskrokens vårdcentral halv elva på kvällen, med ledvärk, frossbrytningar och hög feber.

Den stackars övertidsarbetande jourläkaren snor som en skållad iller mellan rummen alltmedan gäspningarna växer sig gigantiska hos damen bakom glasluckan på patientinskrivningen.

Den kvinnan har sina tankar hos den småfnasiga färskpotatisen, sekunderad av en mjäll och spänstig matjessill, omfluten av kall, gräslökspepprad gräddfil... och kanske ”en lille en”...

Förbannade sjuklingar! Förbannade arbetsschema!

I den egna dimman finns bara förhoppningen, att inte fästingbettet hunnit sätta sig på hjärnan. Där finns bara plats för ”Marknadsafton” just nu, finns inte tid för feber, ledvärk och hotande hjärnhinneinflammation. Nej, det finns bara plats för Teresia i Hultet, gammeljäntan, som äntligen fått ut sitt morsarv, äntligen har något att locka med. Kanske hugger gäddan... Kanske att Magni, den granna karl'n ser henne nu... Kanske...

Och nu, några dagar och en karta penicillinpastiller senare, så står vi här i det blöta och försöker låtsas att vi är i ett torparkök, där vedspisen ännu strålar av värme efter morgonens bak.

Och det regnar. Bara öser.

”Bloody wet, dear”, som engelsmännen, dessa vädervirtuoser skulle sagt.

Men som sagt; det är en svensk sommar.